

בס"ד. ש"פ קרח, מבה"ח תמוז, ה'תשי"ד

(הנחה בלתי מוגה)

ויקה קרח בן יצהר בן קהת גו' כי כל העדה כולם קדושים גו' ומדוע תתנשאו על קהל הוי'. ואיתא במדרש⁵ שנסמכה פרשה זו לפרשת ציצית שבסיום פ' שלח, כיון שטענתו של קרח היתה בענין זה, שאמר למשה טלית שכולה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית, אמר לו משה חייבת בציצית, אמר קרח טלית שכולה תכלת אינה פוטרת את עצמה, ד' חוטין פוטרין אותה. בית מלא ספרים מהו שיהא פטור מן המזוזה, א"ל חייב במזוזה, אמר קרח, כל התורה שהיא רע"ה פרשיות אינה פוטרת את הבית, פרשה אחת שבמזוזה פוטרת אותה. והנה, שייכות שאלות אלו למחלוקת על כהונת אהרן ע"פ פשוט הוא שטענת קרח היא שאין צריך לפרשה מיוחדת וחוט מיוחד דוקא, וכמו"כ הנה כל העדה כולם קדושים ואין צריך לאהרן דוקא. אמנם צריך להבין, מהו ענין ב' השאלות דטלית שכולה תכלת ובית מלא ספרים, דלכאורה הי' מספיק באחד מהם, ומה הוסיף קרח בשאלתו בענין בית מלא ספרים על שאלתו בענין טלית שכולה תכלת. ועוד צריך להבין, מה רצה להוכיח שטלית שכולה תכלת תהא פטורה מן הציצית לגמרי, הרי טענתו היתה יכולה להיות רק שתהא פטורה מן התכלת, אבל לא מן הציצית הלבן. וביותר אינו מובן ע"פ הנ"ל שבשאלה זו רצה להוכיח נגד כהונת אהרן, שהרי באהרן כתיב⁶ כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיוורד גו', היינו, ירידה והמשכה, שהו"ע החסד שהוא לבן, ואיך אפשר שתכלת שהו"ע הגבורה, דאכיל ושצי⁷, יהי' תחליף לענין הלבן.

(ב) ויובן כל זה בהקדים⁸ שבכללות יש ג' ענינים והם מזון לבוש ובית⁹, וג' ענינים אלה מתחלקים לב' מדריגות, אור פנימי ואור מקיף, שהו"ע אור הממלא ואור הסובב, דמזון הוא אור פנימי, אור

(5) בכל הבא לקמן — ראה ד"ה ויקח קרח עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' תצג ואילך).

(6) ראה לקו"ת ברכה צח, ד ואילך. ד"ה

ויקהל ס"ב ואילך (תו"מ ח"א ע' 96 ואילך).

(1) קרח טז, א ואילך.

(2) במדב"ר פ"ח, ג. ועוד.

(3) תהלים קלג, ב.

(4) ראה זח"א נ, ב ואילך. זח"ג קעה,

סע"א. ובכ"מ.

הממלא, ולבוש ובית הם אור מקיף, אור הסובב. וביאור הענין, דהנה, ההפרש בין אור הממלא לאור הסובב הוא, שאור הממלא הוא בהתלבשות ובגילוי, והמשל והדוגמא על זה הוא מהשפעת השכל ממשפיע למקבל, שההשפעה היא בהתלבשות, הן התלבשות שמצד המשפיע, הן התלבשות שמצד האור או השפע, והן התלבשות שמצד המקבל. דהנה, כאשר המשפיע רוצה להשפיע השכל למקבל, אזי צריך להעלים תחילה פנימיות השכל שלמעלה מהמקבל, ומה שמשפיע לו הוא רק חיצוניות השכל בלבד ששייך אליו, ובזה גופא צריך הוא להתלבש בחושי המקבל בכדי שידע איך להשפיע אליו, היינו שההשפעה תהי' בהתאם לאופן חושי וכלי המקבל, שזהו"ע כליות יועצות, שלבד זאת שבתחלה צריך להמציא בעצמו חיצוניות השכל השייך להשפעה, הנה גם כאשר כבר יש אצלו השכל שרוצה להשפיע, צריך להיות כליות יועצות איך להשפיע, בכדי שיותפס בחושי המקבל. וזהו שיש חילוקים במלמדים, שיש מלמד בר פועל ויש שאינו בר פועל⁸, ויכול להיות שהמלמד הבר פועל הוא למטה במדריגה בענין ההשגה, ואף שבענין ההשפעה הרי נוגע בעיקר ענין ההשגה, שהרי כאשר אינו משיג בעצמו את השכל אין ביכולתו להשפיע, מ"מ, עם היותו למטה במדריגה בענין ההשגה, וכמו מלמד דרדקי, שאינו יכול ללמד משנה וגמרא, אבל בענין זה שהוא משיג, הרי הוא דוקא בר פועל, לפי שיש בו ענין הכליות יועצות, שביכולתו להשפיע באופן שיהי' מתאים לחושי המקבל. ונוסף על ההתלבשות שמצד המשפיע, יש גם התלבשות שמצד השפע, שהרי יש שכל כזה שהוא מבלבל ושובר את הכלי, אך יש שכל כזה שגם טרם שנתפס בחושי המקבל, לא זו בלבד שאינו מבלבל כו', אלא הוא מאיר להמקבל, והיינו, לפי שכללות השכל (עוד טרם שנתפס בחושי המקבל) שייך להמקבל, שזהו"ע ההתלבשות שמצד השפע. ואח"כ ישנו ענין ההתלבשות שמצד המקבל, היינו, שהשכל נתפס ומושג ומובן ומוקף בכלי המקבל.

והנה כמו שהוא במשפיע ומקבל, כמו"כ הוא גם בכחות הנפש כפי שנמשכים זמ"ז, מעילה לעלול, כמו במדות משכל, הנה מפנימיות השכל אי אפשר להיות ענין המדות, דכאשר הוא עסוק בפנימיות השכל אזי אינו שייך כלל למדות, ורק בחיצוניות השכל שייך

(8) ראה גם המשך תער"ב ח"א ע' צח. סה"מ תרפ"ג ע' צ. תש"ח ע' 80. ועוד.

(7) ברכות סא, א.

הוא למדות, ובכדי שיהי' מהשכל מדות, צריך להיות תחילה בהשכל גופא ענין השייך למדות, שהוא ענין ההרגש, ובעבודת נה"א הוא הרגש הטוב דאלקות, והיינו, שאין זה ההרגש שקרבת אלקים לי טוב⁹, כי אם שאלקות הוא דבר טוב (בעצם), ואח"כ נעשה ההרגש דלי טוב, ועד שאח"כ נעשה יש מי שאוהב¹⁰, שזהו ציור המדה בכל פרטי' ועניני'. וענין זה מתאים למשל הנ"ל דהשפעת השכל, דכמו שבהשפעת השכל הנה פנימיות השכל הוא למעלה מהשפעה לגמרי, ורק בחיצוניות השכל צריך להיות הכליות יועצות ושאר עניני ההתלבשות, כמו כן הוא גם בשכל ומדות, שפנימיות השכל הוא למעלה לגמרי מענין המדות, ורק בחיצוניות השכל צריך להיות ענין ההרגש, שהוא ע"ד כליות יועצות, והיינו שהשכל מתלבש לפי אופן המדות. וכמו שבהשפעת השכל הנה הענין דכליות יועצות (שהשכל מתלבש לפי אופן המקבל) אינו מספיק, אלא אח"כ מאירה ההשפעה בהמדות, ואח"כ היא נתפסת בכלי המקבל, כמו"כ הוא גם בשכל ומדות, שלאחרי שהשכל מתלבש לפי אופן המדות, שהו"ע ההרגש, נעשה אח"כ ההרגש דלי טוב, שזהו דוגמת הארת השכל בהמקבל, ואח"כ נעשים מדות בפועל. והנה, כמו שהוא בהמשכת המדות משכל, כמו"כ הוא גם בהמשכת השכל מלמעלה מהשכל בדרך עו"ע, שזהו ג"כ באופן של התלבשות בכל הענינים הנ"ל.

אמנם כל זה הוא באור פנימי, שהוא נתפס בהמקבל, ולכן צריך להתלבש לפי אופן המקבל, משא"כ כאשר אינו רוצה להשפיע להמקבל שיותפס אצלו, וכמו ברצון, שאין טעם לרצון, ובמילא אין זה נתפס בהמקבל, דכיון שאין הטעמה והסבר להרצון, הרי אי אפשר שיותפס בהמקבל, וכיון שאין זה נתפס בהמקבל, אין זה מתמצם ומתלבש לפי אופן המקבל, וכל ענין הרצון הוא רק שרוצה שיעשו כפי מה שרוצה.

ג) והדוגמא מזה יובן למעלה, דאור הממלא שהוא אור פנימי, שנתפס בהעולמות, הרי הוא מתלבש בהם, ומשום זה יש ההתחלקות בעולמות, שבכל עולם מאיר האור לפי מעלת מדריגתו, ולכך זאת, הנה גם מצד עצם תפיסתו שהוא נתפס בכלים, הרי הוא בהתלבשות, שהרי עצם האור והאור שלגלות עצמותו אינו שייך כלל לכלים, ומה ששייך לכלים הוא רק חיצוניות האור, וחיצוניות האור גופא

(10) תו"א (בהוספות) ויקהל קיד, ד.
ובכ"מ.

(9) תהלים עג, כח.

הנה בתחלה הוא מאיר בהכלים, ואח"כ הוא נתפס בהכלים ונעשה כפי אופן הכלים. והענין בזה, שבהכלים יש ג' מדריגות¹¹, פנימיות הכלי, אמצעות הכלי וחיצוניות הכלי, והיינו, שמה שהאור נתפס בהכלי ונעשה כמהות הכלי הוא גם באמצעות וחיצוניות הכלי, ובזה הוא ג"כ כמו בהשפעת השכל, שבתחלה הוא מאיר בהמקבל ואח"כ נתפס בו, וכמו"כ הוא בהארת האור בהכלים, שבתחלה הוא מאיר בהם ואח"כ נתפס בהם. אך כל זה הוא באור הממלא, משא"כ באור הסובב שהוא אור מקיף, הנה אור זה אינו נתפס בהעולמות, ומשום זה אינו מתלבש בהם, וגם אין שם ענין ההתלבשות בהכלים, והוא סובב ומקיף את כל העולמות בשוה¹².

והנה אור הממלא ואור הסובב בשרשם הו"ע אור הקו והעיגול הגדול. והענין בזה, דאור הקו הוא עד"מ כמו שרוצים לשאוב מים מנהר גדול לכלים קטנים, שאז צריך להיות צנור שהוא פועל התחלקות בהמים, אמנם התחלקות זו היא רק התחלקות כללית ולכלים גדולים, אך בכדי שתהי' התחלקות בפרטיות ובכלים קטנים, הרי זה ע"י עוד צנורות שהם מחלקים את המים לכלים פרטיים ולכלים קטנים, וכמו"כ הוא באור הקו שהוא כמו צנור הגדול שפועל בהאור התחלקות כללי, וכמו עולם העקודים שכל העשר אורות עקודים בכלי אחד, או למעלה יותר בא"ק, שהוא רצון כללי על כללות ההשתלשלות, דאף שצופה ומביט עד סוף כל הדרות, מ"מ כולם הם בסקירה אחת¹³, ובכדי שיהי' התחלקות פרטית, הוא ע"י עוד צנורות, כדאיתא בפרדס¹⁴ שמהכתר נמשכים ג' צנורות, לחכמה לבינה ולת"ת, וכמו"כ יש צנורות פרטיים בכל הספירות. וכל זה הוא באור הקו שהוא אור פנימי, אמנם עיגול הגדול אין בו ההתחלקות דעולמות, והוא סובב ומקיף את כולם בהשוואה, וכמו הרצון שהוא בכל הכחות בשוה. ומב' ענינים אלו דעיגול הגדול ואור הקו נמשכים אור הסובב ואור הממלא.

ועפ"ז יובן מ"ש¹⁵ את השמים ואת הארץ אני מלא, ולפעמים כתיב¹⁶ מלא כל הארץ כבודו, ותרגם זיו יקרי' שהוא הארה בלבד, וכאן כתיב אני מלא, שמורה על העצמות, וכמו"כ נאמר כאן את השמים ואת

(13) נוסח ברכת זכרונות ר"ה יח, א (וע"ש בחדא"ג). וראה לקו"ת שה"ש יח, ד.

(14) שער ז (שער סדר הצנורות) פ"ב.

(15) ירמי' כג, כד.

(16) ישעי' ו, ג.

(11) ראה עץ חיים שער כ (שער המוחין) פ"ה. לקו"ת שלח מא, ד. פירוש המלות לאדמו"ר האמצעי לג, ב. עה, א. שער היחוד לאדהאמ"צ פ"ל. ובכ"מ.

(12) ראה תניא פמ"ח.

הארץ, ושם נאמר מלא כל הארץ בלבד. וע"פ הנ"ל יובן¹⁷ דמ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא קאי על אור הסובב, שהוא עצמות ומהות האור (אני), שבאור זה לא יש ההתחלקות דעולמות, ולכן הוא בשמים ובארץ בשוה, ומ"ש מלא כל הארץ כבודו קאי על אור הממלא, דבאור זה יש התחלקות דשמים וארץ, וכמו שהוא בארץ הוא רק זיו והארה בלבד, שזהו זיו יקרי, וכמו שידוע שבהקו יש התחלקות, דעצם הקו הוא רק למעלה מאצילות, ובאצילות הוא רק הארת הקו, ומה שהקו בקע הפרסא עם הלמ"ד כלים דמלכות דאצילות ומאיר בכי"ע, הרי זה רק הארה, הארה דהארה, והארה דהארה דהארה¹⁸ בלבד, שזהו מ"ש מלא כל הארץ כבודו, זיו יקרי, זיו והארה בלבד.

ד) **והנה** אף שאור הסובב הוא למעלה במדריגה מאור הממלא, שהרי אור הממלא הוא בערך העולמות, משא"כ אור הסובב שהוא מקיף את כולם בהשוואה, מ"מ, הנה גם האור מקיף נמשך ע"י האור פנימי דוקא, כדאיתא בעץ חיים¹⁹ שהקו נמשך ומתעגל ונמשך ומתעגל, והיינו שגם העגולים (לבד עיגול הגדול) נמשכים ע"י הקו דוקא. וצריך להבין, דמאחר שהעגולים הם למעלה מהקו, למה הם נמשכים ע"י הקו דוקא. אך הענין הוא, דהנה באמת האור פנימי אינו הארה מהאור מקיף, אלא הוא אח להאור מקיף, והיינו, שקודם הצמצום יש גם האור פנימי, אלא שהוא בהעלם. וכמובן מהמשל הנ"ל מרב ותלמיד, משפיע ומקבל, שהרב צריך להעלים את פנימיות השכל ולהמציא את השכל השייך להמקבל, הרי אין זה באופן שע"י ההעלם והצמצום נתהווה חיצוניות השכל, כי גם בתחלה יש אצלו חיצוניות השכל, אלא שהוא בהעלם, ועי"ז שמעלים את הפנימיות נתגלה החיצוניות. וכמו"כ הוא גם למעלה, שאין זה שע"י הצמצום נתהווה אור הקו, כי אם שגם קודם הצמצום ישנו אור הקו, אלא שהוא בהעלם, והתגלותו היא ע"י הצמצום. וכיון שגם קודם הצמצום יש אור הבל"ג ואור הגבול, לזאת הנה האור הפנימי הוא אח לאור המקיף. ויתירה מזה, שנוסף לכך שהאור פנימי אינו הארה מאור המקיף אלא הוא אח לאור המקיף, הנה עוד זאת, שבאמת האור פנימי הוא למעלה מהאור מקיף, דכיון שהכוונה היא שהאור יהי' בהתלבשות ובגילוי, נמצא שמצד הכוונה הרי אור פנימי הוא עמוק ונעלה יותר. ולכן

17) ראה לקו"ת פרשתנו (קרח) נב, סע"ג ואילך. ואתחנן ט, א ואילך. פ' ראה לג, א ואילך.
 18) ראה תניא אגה"ק ס"כ (קלא, ב). ועוד.
 19) שער א (דרוש עיגולים ויושר) ענף ב.

הנה גם האור מקיף נמשך ע"י האור פנימי דוקא, והיינו, דכיון שמצד הכוונה האור פנימי הוא למעלה יותר, לכן נמשכים העגולים ע"י הקו, שנמשך קצת ומתעגל, שזהו שהאור פנימי דוקא מגלה מעלתו של האור מקיף. וזהו"ע יבל ויובל, כמ"ש²⁰ יבל הוא אבי יושב אהל ומקנה, ושם אחיו יובל הוא הי' אבי כל תופש כנור ועוגב, דאהל הוא מקיף, ויבל הוא הראש למקיפים, ויובל הוא אבי כל תופש כנור ועוגב, דכנור הוא שיר, שענין השיר הוא צמאון תשוקה ועלי' למדריגה נעלית יותר, ויש בשיר גם ענין ההמשכה, שזהו"ע דעולים בשיר ונמשכים בשיר²¹, וענין העלי' וההמשכה הוא באור פנימי דוקא, שיש בו חילוקי מדריגות, דבאור מקיף שאין בו התחלקות מדריגות לא שייך עלי' והמשכה, כי אם באור פנימי דוקא שיש בו התחלקות מדריגות. והנה, עם היות שיובל הוא אבי כל תופש כנור ועוגב, שהו"ע אור פנימי, מ"מ הוא אח ליבל שהוא ראש למקיפים, וכנ"ל שאור פנימי הוא אח לאור מקיף²², ויתירה מזה, שהוא למעלה יותר, ולכן האור פנימי דוקא מגלה מעלתו של האור מקיף.

אמנם אף שאור פנימי הוא למעלה מאור מקיף, מ"מ, אור הממלא הוא זיו והארה בלבד, כמ"ש מלא כל הארץ כבודו, ותרגם זיו יקר²³. והענין בזה, דהנה, מעלת האור פנימי היא מצד שרשו דוקא, שמצד שרשו קודם הצמצום הרי הוא אח לאור מקיף, ולמעלה ממנו, אבל כמו שהוא נמשך למטה, שההמשכה היא ע"י הצמצום, הרי הוא זיו והארה בלבד, והיינו, שאף שגם האור מקיף נמשך ע"י הצמצום, מ"מ, אינו דומה פעולת הצמצום בהאור מקיף לפעולת הצמצום בהאור פנימי, דפעולת הצמצום באור מקיף הוא שבתחלה הי' בגילוי וע"י הצמצום אינו בגילוי כי אם בהעלם, והיינו, שאין זה באופן שהצמצום פעל בו מדידה והגבלה, אלא רק נגע בו הצמצום. ויתירה מזו, שגם כאשר מאיזה טעם שיהי' נתגלה האור מקיף, הנה הגילוי שלו הוא באופן שמאיר כמו שהוא בעצם, ורק נגע בו הצמצום, וזהו שאור הסובב נקרא לפעמים בשם אור הכלול בעצמותו, כיון שאור הסובב הוא הגילוי של עיגול הגדול, ואופן הגילוי הוא כמו שהוא בעצם, שאינו בבחי' יציאה חוץ לעצמותו, כי אם שנגע בו הצמצום בלבד. אמנם פעולת הצמצום באור הממלא הוא להיות בהתלבשות בעולמות, וא"כ הרי הצמצום משנה את האור שבא בהתלבשות ובהתחלקות, ומשום זה הוא רק זיו והארה בלבד. אך כל זה הוא מצד

צח, א. סידור (עם דא"ח) ערה, ד. ובכ"מ.

(20) בראשית ד, כ"א.

ד. ראה לקו"ת פרשתנו (קרח) נב, ד.

(21) ע"פ שבת נא, ב. נתבאר בלקו"ת ברכה

המשכתו ע"י הצמצום, אבל מצד שרשו הוא אח להאור מקיף ולמעלה יותר כנ"ל, ולכן דוקא אור פנימי מגלה את העילוי והמעלה שבהאור מקיף.

ה) **והנה** כמו"כ הוא גם בתורה ומצוות, דתורה שענינה השגה היא בחי' פנימיות, כמ"ש²³ ותורתך בתוך מעי, ולכן יש התחלקות בתורה, והיינו, שהיא באה בהתחלקות לפי אופן המשיג, דמי שכלי ההשגה שלו טובים יותר משיג יותר, ונוסף על ההתחלקות שמצד כלי המשיג, יש התחלקות גם באופן הגילוי דאור תורה וטל תורה, וכמו שגם מי שכלי השגתו הוא בטוב ומשיג הרבה בתורה, מ"מ כאשר לימודו הוא שלא לשמה, אזי אור התורה הוא מצומצם, ולאידך גיסא, הנה גם מי שכלי השגתו הם קטנים ואינו משיג כ"כ, מ"מ כאשר לימודו הוא לשמה אזי אור התורה הוא בשלימות. וכל זה הוא לפי שהתורה היא בחי' פנימיות, שלכן יש בה התחלקות. משא"כ מצוות הם רצון העליון, שהוא בחי' מקיף, ולכן אין שום חילוק בקיום המצוות, שמהגדול שבגדולים כמו משה רבינו עד הפחות שבישראל, כולם שוים. והיינו, שאף שבכוונת המצוות, דמצוות צריכות כוונה²⁴, בודאי יש חילוק ביניהם, ועד שהם רחוקים זה מזה בתכלית הריחוק, מ"מ, החילוק הוא רק בכוונת המצוות, אבל בעיקר המצוות שהוא הקיום בפועל, אין שום הפרש בין הגדול שבגדולים כמו משה רבינו להקטן שבקטנים, דכולם שוים. וכמו"כ הוא גם בעבודה, דלית פולחנא כפולחנא דרחימותא²⁵, הנה האהבה דבכל לבבך ובכל נפשך²⁶, אהבה מצד השגה שהיא במדידת והגבלת כלי האדם, יש בה התחלקות, משא"כ האהבה דבכל מאדך²⁶ שהיא אהבה רבה שלמעלה מטו"ד, שהיא העבודה שמצד בחי' המקיף דנשמה, הרי אין בזה שום חילוקים, וכמו שאנו רואים בהגלות המקיף בר"ה ויו"כ, שמצד עבודת המקיף כולם שוים, כמ"ש²⁷ אתם נצבים היום כולכם גו' ראשיכם שבטיכם גו' מחוטב עציך עד שואב מימריך.

ו) **ועפ"ז** יובן טענתו של קרח, טלית שכולה תכלת תהא פטורה מן הציצית. והענין בזה, דטלית הוא אור הסובב, ותכלת הוא מלשון דאכיל ושצי' שהו"ע הגבורות, וטלית שכולה תכלת היינו שגם

לקו"ת שלח מב, ג.

26) ואתחנן ו, ה.

27) ר"פ נצבים.

23) תהלים מ, ט.

24) עירובין צה, א. וש"נ.

25) ראה זוהר ח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א.

אור הסובב המשכתו הוא ע"י הצמצום ונגע בו הצמצום כנ"ל. ובענין זה היתה טענתו של קרח, שלא רצה בהאור פנימי, כי, גם אם יש מעלה בענין ההמשכה, מ"מ, היתה טענתו שיהי' מספיק ההמשכה דאור הסובב שגם בו נגע הצמצום, ולכן תהא פטורה מן הציצית, שהו"ע אור פנימי, קו קצר וישר. ויתירה מזו טען קרח, שגם אם נאמר שלא מספיק ענין ההמשכה ע"י הצמצום בלבד אלא צ"ל המשכת אור פנימי דוקא, מ"מ, לא יוצרך להיות הגילוי דאור פנימי כמו שהוא אחר הצמצום, אלא יהי' מספיק האור פנימי כמו שהוא בהעלם ובהתכללות קודם הצמצום (כמשנת"ל שגם קודם הצמצום ישנו האור פנימי אלא שהוא בהעלם). וזוהי טענתו שמספיק בית שהוא מלא ספרים, היינו, שענין הספרים שמורה על אור פנימי, כלול בהעלם בהבית. ועל זה השיב לו משה שאינו מספיק ענין ההמשכה בלבד, ואינו מספיק גם האור פנימי כמו שהוא בהתכללות ובהעלם, אלא צריך שהאור פנימי יהי' בהתלבשות ובגילוי דוקא.

והענין בזה, דהנה, אור מקיף הוא למעלה יותר מאור פנימי, והיינו גם האור מקיף ששייך אל הפנימי, ובפרט מקיף הרחוק שאינו שייך אל הפנימי כלל, שזוהו"ע בית מלא ספרים, דבית הוא מקיף הרחוק, ובנפש הוא יחידה שבנפש שלמעלה מבחי' המזל שהוא המקיף דחי' שיש לה שייכות להפנימיות. דהנה כתיב²⁸ וראיתי אני דניאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חרדה גדולה נפלה עליהם, וארז"ל²⁹ אע"ג דאינהו לא חזו מזלייהו חזי, והיינו, שיראה חודרת (נעמט דורך) בפנימיות, ולכן ההשגה פעלה אצלו יראה, אבל אינהו דלא חזו ורק מזלייהו חזי, דמזל הוא מקיף, לכן חרדה גדולה נופלת עליהם, וארכובותיהם דא לדא נקשן³⁰, שחרדה הו"ע של מקיף והעלם, ומ"מ, גם חרדה קשורה עם ענין היראה, אלא שהיא בהעלם, והיינו לפי שמזל הוא מקיף השייך אל הפנימי, שהוא מקיף הקרוב. אמנם, יחידה שבנפש היא למעלה גם מבחי' המזל, והו"ע מקיף הרחוק שאינו שייך אל הפנימי. וכמו"כ הוא במצוות, דאף שמצוות בכלל הם בחי' המקיף (כנ"ל), הרי זה מקיף השייך לפנימי, שלכן מצוות צריכות כוונה²⁴, אמנם יש מצוות שהם בבחי' מקיף הרחוק, וכמו מצוות שכחה, שקיומה הוא דוקא כאשר

(30) ע"פ דניאל ה, ו.

(28) דניאל י, ז.
(29) מגילה ג, א.

לא יש טו"ד, שהו"ע מקיף הרחוק. וכמו"כ יש גם למעלה בחי' מקיף הרחוק, שהוא עיגול הגדול. והנה, אף שגדלה מעלתו של אור מקיף בכלל ומקיף הרחוק בפרט, מ"מ צריך לאור פנימי דוקא, ואינו מספיק האור פנימי כמו שהוא בהתכללות בהאור מקיף, אלא צ"ל אור פנימי כמו שהוא בגילוי דוקא. וזהו שהסביר משה רבינו שמעלת האור פנימי היא לא רק שהוא אח להאור מקיף, שמצד מעלה זו הי' מספיק גם האור פנימי כמו שהוא בהתכללות קודם הצמצום, אלא מעלת האור פנימי הוא להיותו עיקר הכוונה, שהכוונה היא שיהי' בהתלבשות דוקא, שמצד זה האור פנימי הוא למעלה מהאור מקיף, והוא מגלה מעלת האור מקיף.

ויובן זה ממה שארז"ל³¹ עד ארבעין שנין לא קאים אדעתא דרבי', אבל אחר ארבעין שנין קאים אדעתא דרבי', דהיינו עומק ופנימיות חכמתו. והרי ענין זה אינו באופן שאחרי ארבעין שנין צריך לומר לו את השכל, אלא עי"ז שאמר לו את השכל קודם ארבעין שנין, הנה אחרי ארבעין שנין קאי אדעתא דרבי', והיינו, שכאשר מתייגע בהשכל השייך אליו ועומד על השכל, שהו"ע אור פנימי, אזי לאחרי ארבעין שנין קאי אדעתא דרבי', שהו"ע אור מקיף. והענין בזה, דאור פנימי כמו שהוא בגילוי הוא ע"ד אותיות הרשימו שלא נגע בהם הצמצום³², והרי אותיות הרשימו הם נעלים יותר מהאור מקיף, דהאור מקיף הרי נגע בו הצמצום עכ"פ, משא"כ אותיות הרשימו לא נגע בהם הצמצום כלל, ולכן, אותיות הרשימו שהם האותיות של המקבל, הם דוקא מגלים את האור מקיף. וכן הוא בכללות סדר השפעת השכל מהרב לתלמיד, שתחילה צ"ל הלימוד פיסקא פיסקא, ואח"כ יכול להיות שיהיו בו עליות שלא בהדרגה כלל. וכמו"כ הוא גם בעבודה, שדוקא ע"י האהבה שע"פ טו"ד שהיא האהבה דבכל לבבך ובכל נפשך, אזי יכולים לבוא להאהבה דבכל מאדך. וכמו"כ הוא גם בלימוד התורה, שאינו מספיק ענין ההשגה בלבד, אלא צריך להיות לימוד התורה ביראה ובקב"ע דוקא, וזהו שטלית שכולה תכלת אינה פטורה מן הציצית, דציצית הו"ע היראה, כמ"ש³³ וראיתם אותו וזכרתם גו', וזהו"ע התכלת שבציצית, דתכלת הוא מלשון אכיל ושצי, שהו"ע הגבורה והיראה, וכמו"כ בית מלא ספרים, שהו"ע ההשגה, אינו פטור מן המזוזה, דמזוזה יש בה ב' פרשיות שמע והי' אם שמוע, שענינים

ועוד.

(31) ע"ז ה, ב.

(33) שלח טו, לט.

(32) ראה אוה"ת בראשית ח"ו תתרכח, ב.

קבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצוות³⁴, וכמארז"ל³⁵ קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזרותי, והיינו, שדוקא ע"י היראה וקב"ע אזי לימוד התורה הוא כדבעי, וכמ"ש³⁶ יראת ה' היא אוצרו, וארז"ל³⁷ משל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי כור חיטין כו' עירבת בהן קב חומטין, א"ל לאו, א"ל מוטב אם לא העלית, כי דוקא ע"י היראה וקבלת עול מתקיימת גם התורה, והיינו, שע"ז שיראת הוי' היא אוצרו אזי יש הן ענין התורה והן ענין היראה. ומכל זה מובן שדוקא ע"י האור פנימי יכולים לבוא להאור מקיף. ולכן, גם לעתיד לבוא שיהי' גילוי בחי' אוא"ס הסוכ"ע תהי' ההמשכה ע"י הקו דוקא, וזהו שגם לעתיד יהי' בחי' ז"א ומלכות, דהגם שיהי' גילוי שורש המלכות, כמ"ש³⁸ אשת חיל עטרת בעלה, מ"מ תהי' ההשפעה ע"י ז"א (בעלה) דוקא.

(37) שבת לא, סע"א.

(38) משלי יב, ד.

(34) ברכות יג, א.

(35) מכילתא יתרו כ, ג. ובכ"מ.

(36) ישע"י לג, ו.